

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

ใช้วิธีการศึกษาโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยสามารถครอบคลุมประเด็นสาระสำคัญที่จะทำการศึกษาอย่างครบถ้วน ประกอบด้วย

การศึกษาเอกสาร (Documentary Study)

ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร ตำรา และงานวิจัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อประมวลความรู้เกี่ยวกับความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม ที่มาของคุณธรรมและจริยธรรม เนื้อหาและทฤษฎีรวมทั้งผลงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

การศึกษาภาคสนาม (Field Study)

โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียน หัวหน้าครอบครัวของนักเรียน เพื่อนนักเรียน และครูผู้สอน ด้วยวิธีการตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์ (Interview) โดยใช้วิธีผสมผสาน ระหว่างการสัมภาษณ์แบบการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบตั้งคำถามไว้ล่วงหน้าและการสัมภาษณ์แบบการตั้งคำถามปลายเปิดมาตรฐาน โดยในขั้นแรกผู้ศึกษาได้ขออนุญาตผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์เพื่อทำการศึกษา และประสานไปยังผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เพื่อขอคำปรึกษาเรื่องประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งท่านผู้ช่วยฯ ได้กรุณาประสานต่อไปยังอาจารย์ประจำชั้น เพื่อคัดเลือกนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เพื่อทำการศึกษา ต่อผู้ศึกษาเข้าสัมภาษณ์ครูผู้สอนและครูประจำชั้นด้วยการเตรียมประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ทราบความประพุดติชของนักเรียนในสายตาครูผู้สอนและเหตุผลที่ครูคัดเลือกนักเรียนคนนั้น ๆ ก่อน เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสัมภาษณ์

ขั้นตอนต่อไปเป็นการสัมภาษณ์ตัวนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ครูคิดมาให้ด้วยการสนทนาแบบไม่เป็นทางการผสมผสานกับการตอบแบบสอบถาม จากนั้นจึงสัมภาษณ์เพื่อนนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลลักษณะนิสัยและความประพุดติชของนักเรียนในสายตาของเพื่อนนักเรียน

ด้วยกัน และพฤติกรรมนอกห้องเรียนโดยการใช้คำถามปลายเปิดผสมกับคำถามแบบใช้สถานการณ์สมมติ หลังจากนั้นจึงสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 15 คน โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อนำมาใช้ประกอบการสัมภาษณ์ในประเด็นของการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน ปัญหาและอุปสรรคที่พบ รวมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม คือ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งประเด็นคำถามเป็น 2 ส่วนดังนี้

การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) แบ่งเป็น 2 หมวด ได้แก่

หมวด ก. เพื่อทราบสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวโดยใช้กับผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ปกครอง แนวการสัมภาษณ์ประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล
2. สภาพทางเศรษฐกิจ
  - รายได้
  - จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ
  - ที่อยู่อาศัย
  - ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิต
3. สภาพทางสังคม
  - สภาพการทำงาน
  - วิธีการดำเนินชีวิต
  - กิจกรรมสันทนาการ
  - ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว

หมวด ข ใช้สัมภาษณ์กลุ่มเพื่อนนักเรียนเพื่อทราบข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ สาขาที่เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา สถานภาพครอบครัว ที่อยู่อาศัย อาชีพบิดามารดา ผู้มีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูในครอบครัว บุคคลต้นแบบในการดำเนินชีวิต เพื่อนสนิท และรางวัลที่เคยได้รับ ส่วนที่ 2 คือ

เพื่อทราบพฤติกรรมของนักเรียนที่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถานการณ์สมมติเป็นประเด็นการตั้งคำถาม

การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) แบ่งคำถามออกเป็น 2 หมวดเช่นกัน ได้แก่

หมวด ค ใช้สัมภาษณ์นักเรียนกรณีศึกษาและหัวหน้าครอบครัวของนักเรียนเพื่อทราบรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการในการอบรมเลี้ยงดูเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในครอบครัว ประเด็นการสัมภาษณ์ประกอบด้วย

1. การสั่งสอนอบรมโดยตรง
  - การให้รางวัล
  - การลงโทษ
2. การเป็นต้นแบบ
3. การใช้เวลาว่าง
4. การใช้หลักศาสนา
5. ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด
6. แนวทางที่เหมาะสมและเป็นไปได้

หมวด ง ใช้สัมภาษณ์ครูผู้สอน เพื่อทราบข้อมูลลักษณะนิสัย บุคลิก และความประพฤติของของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ประเด็นการสัมภาษณ์คือความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อลักษณะนิสัย และพฤติกรรมที่แสดงออกในห้องเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเก็บข้อมูลภาคสนาม

เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มตามเครื่องมือที่สร้างขึ้น และสังเกตบุคลิกของนักเรียนที่เป็นกรณีศึกษา แล้วจดบันทึก บันทึกเทปเสียง รวมทั้งการเยี่ยมบ้านของนักเรียนที่เป็นกรณีศึกษาเพื่อทราบสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความเหมาะสม โดยได้รับอนุญาตจากกลุ่มตัวอย่างก่อน

ประชากรและการคัดเลือกกรณีศึกษา

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้เป็นหัวหน้าครอบครัวของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นต้น ปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ปีการศึกษา พ.ศ. 2552 มีจำนวนทั้งสิ้น 337 คน เลือกลุ่มตัวอย่างนักเรียนเป็นกรณีศึกษาจำนวน 15 คน โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนึงถึงการกระจายสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพของหัวหน้าครอบครัว สาขาวิชาเอกของนักเรียน โดยสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัว นักเรียน ครูในโรงเรียน และเพื่อนนักเรียน เพื่อประกอบการศึกษาด้วย แบ่งประชากรออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. นักเรียน จำนวน 15 คน
2. หัวหน้าครอบครัวของนักเรียน จำนวน 15 คน
3. เพื่อนนักเรียน จำนวน 8 คน
4. ครูในโรงเรียน (ครูพลศึกษา 1 คน และครูประจำชั้น 2 คน) จำนวน 3 คน

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดในขอบเขตการศึกษา